

POROČILO O POLETNI ŠOLI CEEPUS MREŽE WOMEN WRITERS IN HISTORY

Poletna šola Crossing media boundaries , ki sta jo organizirala Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici in Raziskovalni center za humanistiko, je potekala med 27. avgustom in 1. Septembrom v Novi Gorici in v Trstu. Tema je bila prehajanje mej in omejitve v povezavi z ženskimi avtorstvom.

Ta mednarodna in interdisciplinarna poletna šola je bila rezultat sodelovanja, ki so ga vodili mreža CEEPUS Women Writers in History, DARIAH Working Group Women Writers in History ter Združenje Women Writers Route. Dogodek je bil izveden v okviru magistrskega predmeta Women Writers in World Literature (MA) in doktorskega predmeta Gender and Literature (PhD) na Univerzi v Novi Gorici ter v okviru programske skupine Historične interpretacije 20. Stoletja, ki ga financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Udeleženci so imeli priložnost sodelovati v vrsti predavanj, delavnic in na tematski ekskurziji, ki so jih vodile_i priznane_i raziskovalke in raziskovalci ter predavateljice in predavatelji z univerz v mreži CEEPUS in širše. Tematski poudarki teh srečanj so zajemali različna področja, vključno s študijami spolnosti, literaturo in digitalno humanistiko. Posebnost programa je bile praktična delavnica, namenjene delu na digitalni bazi SHE WROTE, kar je prineslo nove perspektive za preučevanje in promocijo literature.

Program poletne šole je uspešno ustvaril sodelovalno in podporno okolje, kjer so udeleženci lahko predstavili in razpravljali o svojih raziskavah, kar je spodbujalo intelektualno rast in gradnjo skupnosti.

Poleg akademskih vsebin so udeleženci šli tudi na tematsko ekskurzijo v Trst, kjer so poslušali predavanje prof. dr. Marte Verginella o reviji Slovenka, ki je izhajala v Trstu. To prepletanje izkustvenih dejavnosti z akademskim raziskovanjem je poudarilo, da so prehajanje mej in omejitev v ženskem avtorstvu, kar je bilo ključno tematsko izhodišče celotnega programa.

27. 8. 2025

Naši_e udeleženci in udeleženke so prispeli_e v Novo Gorico in začeli smo tretjo interdisciplinarno poletno šolo Prekoračitev medijskih meja: spol in pisanje v umetniških medijih.

Program je uradno odprla prof. dr. Katja Mihurko, koordinatorka mreže CEEPUS Ženske pisateljice v zgodovini. Nato je Darko Ilin, koordinator poletne šole, vodil interaktivno uvodno delavnico. Udeleženci in udeleženke so se predstavili_e z ustvarjalno vajo: vsak_a je poslal_a medijsko delo, ki odraža njegovo/njeno idejo o »preseganju medijskih meja«. Rezultat je bil fascinantni koláž del in idej – od filmskih odlomkov do umetniških del in besedil –, ki ni le prikazal raznolike perspektive, ampak je tudi ustvaril odprto, sodelovalno vzdušje za prihodnje dni.

Program se je nadaljeval s dr. Katjo Kobolt, ki je predstavila svoje raziskave o otroški literaturi in ilustracijah v socialistični Jugoslaviji. Poudarila je pomen ustvarjanja baze

podatkov o ilustratorkah, hkrati pa spodbudila kritično razmišljanje o vlogi žensk v sistemih literarne produkcije.

Na koncu dneva je prof. dr. Alicia Montoya predstavila SHEWROTE, impresiven projekt digitalne humanistike, ki sledi recepciji zgodovinskih avtoric od zgodnjega novega veka do 20. stoletja. S podatki o več kot 7000 pisateljicah in 30.000 primerih recepcije projekt prikazuje, kako so se ženska besedila (in njihove podobe, adaptacije in ugled) širila skozi čas in medije. Predstavitev je sprožila živahno razpravo o vlogi zbirk podatkov pri razumevanju kulturnega spomina in razvijajočih se oblik sprejemanja, od knjig do fotografij, filmov in zvoka. Bogati in navdihujoči začetek, ki je že postavil temelje za pomembno izmenjavo med disciplinami, mediji in generacijami. Dan se je zaključil z druženjem ob prigrizku.

28. 8. 2025

Drugi dan nas je popeljal iz Nove Gorice v živahno mesto Trst. Raziskali smo bogato literarno dediščino mesta – ne le znana imena, kot sta James Joyce in Italo Svevo, ampak tudi prispevke slovenskih pisateljic.

Obiskali smo dvorano Gregorčič, kjer nas je toplo sprejela prof. dr. Marta Verginella, ki je imela zanimivo predavanje o slovenskem časopisu Slovenka. Časopis, ki je nastal na »meji naroda« v hitro spreminjajočem se Trstu, je objavljal najboljše pisateljice tistega časa, smetano mlade slovenske inteligence, skupaj z uveljavljenimi literarnimi osebnostmi.

Slovenka je bila ambiciozna: želela je slediti najbolj radikalnim družbenim in kulturnim tokovom v Evropi, izzivati provincializem in ženskam dati javni glas v izobraževanju, zaposlovanju in literarni produkciji. Čeprav je imela kratko življenjsko dobo (1897–1902), je predstavljala edinstveno intelektualno zaveznitvo med ženskami in moškimi, s čimer je dala trajno izjavo proti konservativnim krogom, ki so ženskam odrekali pravico do javnega izražanja. Ta ekskurzija je udeležencem in udeleženkam ponudila priložnost, da ne le doživijo literarno ozračje mesta, ampak tudi razmislijo o tem, kako so glasovi žensk oblikovali kulturno in intelektualno življenje na prelomu 20. stoletja.

29. 8. 2025

Po nevihtni, a mirni noči smo se podali v razburljiv tretji dan! Zjutraj se je začela delavnica doc. dr. Maše Grdešić, na kateri smo raziskovali sodobno televizijo kot prizmo za feministično in kulturno analizo. Udeleženci in udeleženke so na podlagi odlomkov iz serije Girls televizijske mreže HBO razmišljali o tem, kako serija prikazuje mlade ženske, ki si prizadevajo postati umetnice v neoliberalnem kontekstu, in kako Hannah Horvath s svojim pisanjem postavlja vprašanja o spolnih percepcijah literarne vrednosti, avtentičnosti in trivialnosti. Razprava je sprožila živahno debato o načinih, na katere lahko popularni mediji sodelujejo v širših pogovorih o feminizmu, intimnosti in umetniškem izražanju.

Kasneje smo uživali v pogovoru z lokalno multimedijsko in performativno umetnico Ano Čigon, katere aktivistična in feministična dela kažejo, kako sodobni umetniki presegajo medijske meje. Intervju, ki ga je spretno vodila Sara Vukotić iz organizacijske ekipe, je študentom ponudil vpogled v ustvarjalni proces in presečišča med umetnostjo, aktivizmom in mediji.

Popoldne smo se vrnili k bazi podatkov SHEWROTE in prečkali medijske meje od zaslona do digitalnega arhiva. V praktični delavnici so udeleženci ustvarili svoje lastne podatkovne nize znotraj baze podatkov, vsak od njih je bil naveden kot »ustvarjalec« in »urednik« podatkov, s čimer je to delo postalo uradni prispevek k raziskavi. Osredotočili smo se na pisateljice iz Srednje in Vzhodne Evrope, vnesli biografske in bibliografske podatke, da bi njihovi glasovi odmevali v digitalnem prostoru. Ta delavnica ni le spodbudila znanstveno izmenjavo, ampak je udeležencem omogočila tudi neposredno izkušnjo z metodologijami digitalnih humanističnih ved, ki so ključna veščina v sodobnem literarnem raziskovanju. To je bil dan, poln kritičnega razmišljanja, sodelovanja in navdušenja nad ustvarjanjem nekaj, kar prispeva k tekočemu raziskovanju ženskega pisanja v medijih.

30. 8. 2025

Jutro se je začelo z delavnico prof. fr. Biljane Dojčinović, Upor in umetnost: spol, ustvarjalnost in mediji v protestih. Delavnica, ki so jo navdihnili nedavni študentski protesti v Srbiji po tragičnem zrušenju nadstreška železniške postaje v Novem Sadu novembra 2024, je raziskovala, kako se ustvarjalno izražanje, slogani, akcije, pisanje in študentske publikacije prepletajo s spolom in aktivizmom. Študenti in študentke, ki so sodelovali v teh protestih, so delili fotografije, publikacije in izkušnje iz prve roke, kar je spodbudilo kritične razprave o vlogi družbenih medijev in umetniške produkcije v sodobnem aktivizmu. Predstavljen je bil tudi zgodovinski kontekst, ki je sledil študentskim protestom od leta 1968 prek 90. let do danes.

Popoldne je Matěj Hřib vodil delavnico Od palimpsestov do memov: kreativno branje nekoč in danes. Preučili_e smo, kako literatura in mediji nadgrajujejo prejšnje tekste, od parodij in pastišev do sodobnih fanfikcij in internetnih memov. Raziskali_e smo, kako so pisateljice in bralke v preteklosti uporabljale te strategije za izzivanje prevladujočih narativov in kako participativna kultura v fandomu in spletnih medijih spreminja branje v dejanja ustvarjanja in upora. Delavnica je bila živahna, udeleženci in udeleženke so analizirali vse, od erotičnih fanfikcij do strani z memi, kar dokazuje, da je akademsko ukvarjanje z digitalno kulturo lahko tako strogo kot zabavno! Dan se je zaključil s konzultacijami z mentorji in mentoricami, na kateri so udeleženci razpravljali o svojih raziskovalnih idejah in začeli oblikovati okvir za jutrišnje predstavitve plakatov. To je bila odlična priložnost za usmerjanje, povratne informacije in skupno načrtovanje.

31. 8. 2025

Zjutraj se je začela delavnica Darka Ilina in Natalije Toporowske (Tery Žeželj je bila z nami v duhu) z naslovom Sledi queerovstva: (Maga)Zini, literatura in gradnja skupnosti v Srednji Evropi. Raziskovali_e smo kvir zine in revije iz Poljske in Slovenije v pozno socialističnem in zgodnjem postsocialističnem obdobju, v času političnih pretresov in kulturnih eksperimentov. Ti zini so ustvarili prostore, kjer so se prepletale seksualnost, politika in estetika, in preučili smo, kako so prekoračili medijske meje z literarnimi besedili in praksami gradnje skupnosti. Delavnica se je zaključila s praktično dejavnostjo: udeleženci so kreativno preoblikovali zine, ki smo jih preučevali, in ustvarili prvi zine Nova Kvirica 2025, edinstveno kvir tiskano delo! Popoldne so udeleženci pripravili in predstavili svoje plakate, na katerih so predstavili široko paleto projektov: od kreativnih posegov v materialnost knjige, prek immersivnih zvočnih pokrajin do manjših raziskovalnih predlogov. Predstavitve so bile popoln zaključek poletne šole, ki je poudarila bogastvo interdisciplinarnih pristopov in energijo sodelovanja.

1. 9. 2025

Po petih polnih dneh dogodkov in opravljeni evalvaciji, so udeleženci in udeleženke izkoristili zadnji dan za samostojno odkrivanje Nove Gorice in Gorice. Evalvacija je pokazala, da je poletna šola popolnoma uspela.

Fotografije: Mladen Franko, Darko Ilin, Katja Mihurko, Jovana Rašković, Ivana Zajc.

